

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee
Stenbocki maja Rahukohtu 3
15161, Tallinn

Teie 20.10.2025 nr 7-2/25-01911-1;
RK/25-1150/-1K

Meie 20.11.2025 nr 2-3/3615-2

Eesti avatud valitsemise partnerluse tegevuskava 2025–2029 kooskõlastamine

Avatud valitsemise partnerlus (AVP) on oluline algatus, mis toetab head riigivalitsemist, ning tänane Riigikantselei selle edendamise eest. Kooskõlastame tegevuskava eeldusel, et AVP tegevustes on teadmispõhisus ja selle olulisus selgemalt välja toodud. Ühtlasi oleme välja toonud veel mõningad teemapüstitused, mida peame käesoleva tegevuskava mõistes oluliseks.

Riigi pikaajalise katusstrateegia „Eesti 2035“ rõhutab läbi aluspõhimõtete ja sihtide, et Eestis tehakse teadmiste põhiseid otsuseid, ollakse uuendusmeelsed ning teadmiste loomist ja kasutamist väärtustav riik. Seetõttu **peame oluliseks, et AVP tegevustes oleks tugevamalt esile toodud nii andme- kui teadmispõhisus, mis on eelduseks teadmispõhiste otsuste tegemisel.** Andmete killustatus ja riskasutuse vähesus küll piiravad andmekasutuse võimalusi, kuid samas ei saa vähetähtsustada teadmistel baseeruvaid otsuseid. Näiteks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil (MKM) iga-aastane teadus-arendusvoor, tugevdamaks põhivaldkondade poliitikakujunduse strateegilisust ja pikaajalisust ning täiendavalt arendame kiirkonsultatsiooni mudelit teadlastega, et suurendada nende osalust poliitikakujundamises ja toetada teadmispõhiste otsuste osakaalu.

Toetame plaani suurendada avatud riigivalitsemise arengukomisjoni rolli avatud valitsemise edendamiseks ning selle tegevuse laiendamist innovatsiooni- ja katsetusplatvormina, kus valideeritakse ning levitatakse avaliku sektori uuenduslikke lahendusi. MKM-i valitsemisalas tegutseb Accelerate Estonia, mis on keskendunud just ettevõtjatele, et nendega koos eemaldada seadusandlikke barjääre, mis takistavad läbimurdeliste lahenduste turule jõudmist. Üks suurimaid väljakutseid avalikus sektoris on meie hinnangul innovatsiooni toetav õigusloome keskkond ja reeglistikud põimituna IT-võimalustega.

Peame oluliseks andmepõhisuse tugevdamist. Lisaks üleriiklikele väljakutsetele andmete killustatuse ja kättesaadavuse osas, **rõhutame valitsemisalade enda avatust ja valmisolekut lihtsustada andmetööriistade kasutamist.** MKM-i strateegias on üheks eesmärgiks andmepõhise otsustustoe arendamine ja tööriistade väljatöötamine. Andmetöölaudade ja muude tööriistade loomine on oluline ka avalikkusega suhtlemisel, et kommunikeerida otsuseid ja poliitikate elluviimise seis. Seejuures on väga heaks näiteks Seireportaal¹. Lisaks näeme, et bürokraatia vähendamise suuna all on võimalik tugevdada veelgi riigieelarve planeerimise protsessi, et

¹ https://eegovg01.sharepoint.com/sites/strateegilineplaneerimine_RK

vähendada killustatust ja käsitööd.

Tervitame ka tööriistakasti (nn koosloome ranits) koostamist, mis kirjeldab häid kaasamis- ja koosloomepraktikaid. Väärtustame reaalse elu näidetel kaasuseid, mis võimaldavad jagada parimaid praktikaid valitsemisalade üleselt.

Järgnevalt täpsustame mõningaid tegevuskavas toodud sõnastusi ja selgitusi:

- Ühe rõhuasetusena on välja toodud vähene kaasamine või kaasamismeetodite nappus. Kuigi kaasamine võib valitsemisalade lõikes erineda, on peamiste huvigruppide kaasamine uute algatuste või eelnõude väljatöötamisel (VTK) tavapraktika. Väljakutseks on pigem kaasamise kurnatus – huvigruppidele küsitakse tagasisidet erinevates formaatides ja mahus, mis võib vähendada nende poolt antava tagasiside kvaliteeti. **Oluline on kaasamismeetodite kujundamisel keskenduda sellele, kuidas vältida huvigruppide liigset koormamist** ja tagada nendepoolne kvaliteetne ja sisuline tagasiside. Sellega seotult rõhutame kaasamisel ka **koordinatsiooni olulisust**, mille eelduseks on organisatsioonide ja asutuste koostöö juba kaasamisele eelnevas faasis. Samuti peame oluliseks luua ja arendada valitsemisalade võimekust kasutada tehisaru kaasamismetoodikates.

Seejuures on kaasamine kahepoolne protsess ja kaasamise praktikatest tulenevalt ei pruugi täna näiteks ametnikud piisava efektiivsusega sünteesida mahukat huvigruppide tagasisidet ja märgata olulisi detaile. Tehisaru praktikate juurutamine võimaldab tõsta kaasamise kvaliteeti ja muudatuste/algatuste elluviimise kiirust.

- Tegevuskavas on planeeritud tekstiotsingu prototüübi loomine, mis võimaldab riigi andmekogudest minutitega vastuseid leida, luues aluse andmepõhisele tehisarule ja tõenduspõhisele poliitikakujundamisele. Juhime tähelepanu, et andmete killustatus ja puudulikkus võivad takistada prototüübi toimimist. Seetõttu **on oluline tagada kvaliteetne alusandmestik ja ühtne andmehalduse praktika valitsemisalade üleselt.**

Seejuures toome välja, et tehisaru kasutamise osas, mille potentsiaal on täna peamiselt seotud andme- ja tõenduspõhisusega, tuleks välja tuua potentsiaal ka teatud rutiine ja otsuseid automatiseerida. Automatiseerimine võimaldab süstematiseerida ka ennetustegevust (mõjude hindamist) elik võimalikke probleeme ja nendest tulenevat otsustamise vajadust on võimalik üldse vältida.

Lõpetuseks, tervitame avatud valitsemiseks vajaliku taristu loomise suunda, sh avalike digiteenuste kvaliteedi tõstmist ja GovTech ökosüsteemi arendamist. Näeme, et sellel on suur potentsiaal toetada tõhusat riigivalitsemise suunda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ahti Kuningas
kantsler

Raiko Puustusmaa
+372 5669 9816 raiko.puustusmaa@mkm.ee